

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Vaartblekersstraat

Oostende, West-Vlaanderen

2025^E42

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van een rijschool met bijhorend oefenterrein in Oostende, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 57 017 m², over ca. 18 241 m² zijn bodemingrepen voorzien. De rest van het terrein wordt in een latere fase ontwikkeld. Daar zal dan een bijkomende vergunningsaanvraag voor ingediend worden.

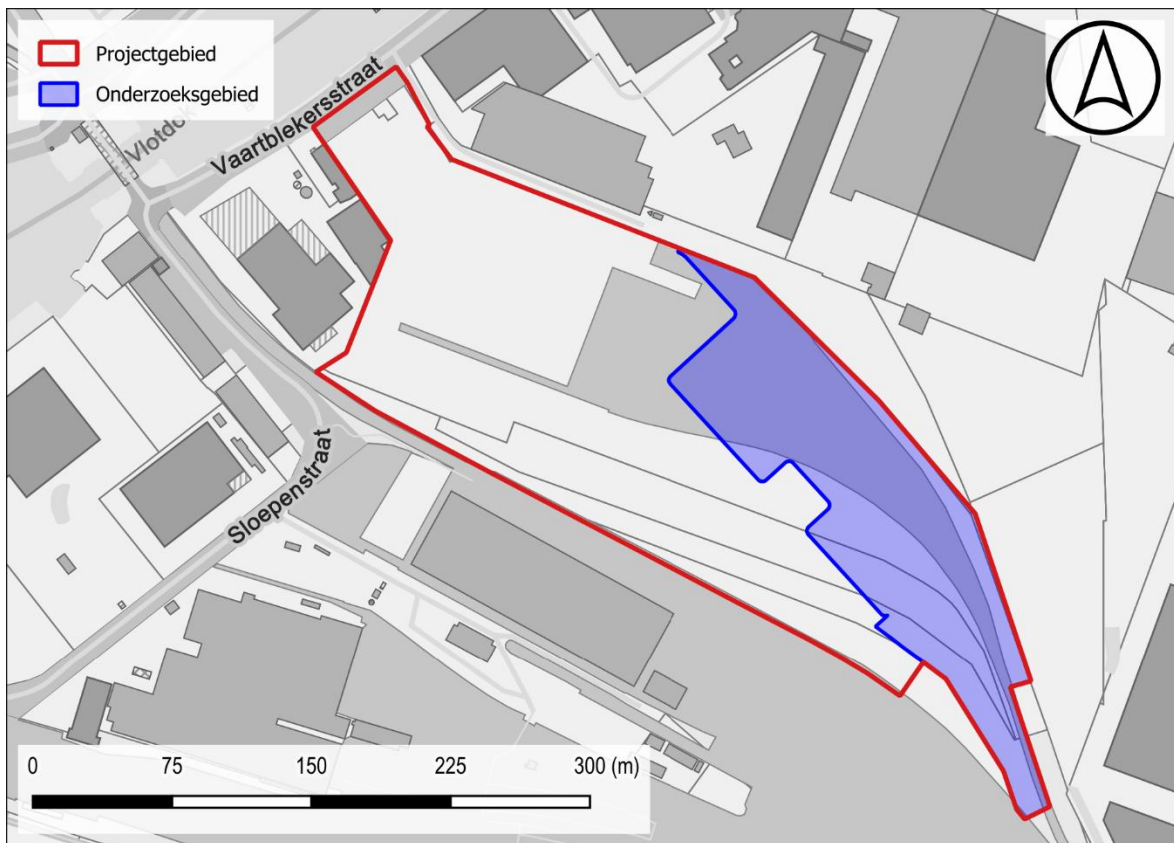
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als Milieubelastende industrieën. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025 ^E 42	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 50675	Y ₁ : 212711
	X ₂ : 51307	Y ₂ : 213163
KADASTER	Oostende Afdeling 2, Sectie D, Nummers 249K, 906A, 283F, 283E, 293E, 906B, 906C, 284B	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwe rijschool met bijhorende infrastructuur op een terrein met toegang aan de Vaartblekersstraat in het havengebied van Oostende. Het volledige projectgebied is ca. 57 017 m² groot en ligt op heden braak. De geplande werken omvatten de constructie van een nieuwbouwwolume, aanleg van verharding en groenaanleg met buffervolume. De geplande werken beslaan een oppervlakte van ca. 18 241 m². Hiervoor dient een ingreep gerekend te worden van ca. 50 cm onder het huidige maaiveld. Enkel de sleuffunderingen van de nieuwbouw reiken tot ca. 1 m onder het maaiveld.

Oostende is gelegen in de kustpolders. Het onderzoeksgebied bevindt zich ten oosten van het Oostendse stadscentrum, in het havengebied. Ten westen van het plangebied bevindt zich het vlotdok dat verder noordwaarts aansluit op het kanaal tussen Gent en Oostende. Op het DHMV is te zien dat het terrein onderdeel uitmaakt van een opgehoogde zone in de haven. Op het plaatselijke hoogtemodel is de voormalige spoorweginfrastructuur nog te herkennen. Op basis van het DHMV kan tevens afgeleid worden dat het plangebied met ca. 1,5 tot 2,5 m is opgevoerd ten opzichte van het oorspronkelijke polderlandschap. De samengestelde Quartairgeologische kaart geeft aan dat het profiel is opgebouwd uit wadafzettingen. Dit impliceert dat er rekening moet gehouden worden met potentieel meerdere stabilisatieniveaus en bijgevolg archeologisch relevante horizonten. De bodemkaart geeft geen informatie weer met betrekking tot de bodemopbouw. In de omgeving van het plangebied werden reeds enkele landschappelijke bodemonderzoeken uitgevoerd waarbij werd vastgesteld dat de omgeving gelegen is op de rand van een getijdengeul. Echter werden vooral antropogene vergravingen waargenomen.

Na het Beleg van Oostende komt de havengeul ten oosten van het plangebied te liggen en komt de huidige haveninfrastructuur tot ontwikkeling. Tevens wordt dan ook het kanaal van Gent naar Brugge doorgetrokken richting Oostende. Op de Ferrariskaart is deze situatie te zien. Het plangebied bevindt zich binnen een ingedijkt areaal tussen het kanaal en de zuidelijk gelegen Gouwelozeekreek. Dit betreft de Gouverneurspolder. In de 18^e eeuw wordt hier een proto-industriële site uitgebouwd langs een gracht die wordt aangelegd tussen het kanaal en de kreek waarbij een groot aantal zaagmolens worden gebouwd om hout uit Scandinavië te verwerken. Het westelijk uiteinde van het onderzoeksgebied lijkt samen te vallen met deze infrastructuur. Het overige deel van het plangebied valt samen met grasland en een rechthoekige waterpartij. Ten noordwesten van deze site bevindt zich fort Saint-Philippe. Langs deze industriële site komt ook een bewoningskern tot ontwikkeling. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal wordt het geheel aangeduid met het toponiem 'Molendorp'. De industriële site is echter opgegeven. Wel is te zien dat langs het kanaal de haveninfrastructuur verder wordt uitgebreid. Tijdens WOI worden aan de haveningang en de kustlijn artilleriebatterijen geïnstalleerd. Deze worden in WOII deels geïncorporeerd in de Atlantikwall. Op een plan uit 1940 is te zien dat ter hoogte van het plangebied een rangeerstation en bijhorende infrastructuur is gebouwd. Doorheen de orthofotosequentie is te zien dat deze infrastructuur in gebruik blijft tot en met het beeld van 2008-2011. Op jongere luchtbeelden is te zien dat alle aanwezige infrastructuur is gesloopt en het terrein tot op heden braak blijft liggen. Ongetwijfeld heeft de realisatie en uitbraak van deze infrastructuur het bodemarchief reeds duchtig aangetast.

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied werden reeds meerdere archeologische onderzoeken uitgevoerd. De oudste vondsten dateren uit de Romeinse periode. Deze Romeinse indicaties betreffen geen structuren maar eerder verspoeld materiaal of afgedekte horizonten waarin materiaal vervat zit. Op basis van ruimer onderzoek kan gesteld worden dat de kustvlakte reeds in de Romeinse periode werd geëxploiteerd. Vanwege het dynamische afzettingsmilieu zijn veel sites ofwel geërodeerd of afgedekt onder een pakket sediment waardoor ze slecht zichtbaar zijn binnen het archeologische record. Langsheen de randen van getijdengeulen en -kreeken dient rekening gehouden te worden met zoutwinningsactiviteiten tijdens de Romeinse periode. De waarnemingen in de ruime omgeving betreffen echter recentere sporen uit de late middeleeuwen. Dit betreffen een groot aantal greppelsystemen en enkele erfresten. Ook uit de vroegmoderne periode, zoals te Noord-Ede, werden resten van hofsteden in kaart gebracht. Daarnaast bestaan de gekende archeologische structuren uit restanten van militaire infrastructuur uit WOII zoals bunkers, antitankgrachten, granaatinslagen en uitrustingsstukken.

Hoewel in de omgeving van het plangebied zeer zeker uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt, vanwege de beperkte diepte van de geplande ingrepen en opgehoogde toestand van het terrein, een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werkzaamheden aan de Vaartblekersstraat worden geen bijkomende onderzoeksdoelen bevolen. De voornaamste reden hiervoor is de huidige toestand van het terrein in combinatie met de beperkte diepte van de geplande ingrepen.

Vooreerst moet gewezen worden op de opgehoogde toestand van het volledige plangebied. Op basis van het DHMV kan gesteld worden dat het huidige plangebied ca. 1,5 m tot 2,5 m is opgehoogd ten opzichte van het oorspronkelijke polderlandschap. Aangezien de geplande ingrepen een maximale diepte bereiken van ca. 0,5 m tot 1 m onder het huidige maaiveld kan, mits het nemen van een buffer, gesteld worden dat deze integraal samenvallen met het aanwezige ophogingspakket. Indien onder deze ophoging nog erfgoed is bewaard kan dit in principe in-situ bewaard blijven. Hierbij dient uiteraard in acht genomen te worden dat mochten in de toekomst diepere ingrepen worden uitgevoerd, de impact op het bodemarchief opnieuw geëvalueerd zal moeten worden.

Vanwege de beperkte impact op het bodemarchief wordt een doorlopend onderzoekstraject aldus als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

